

Uchwała XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży w sprawie demokracji w szkołach

Z myślą o przyszłości polskich szkół, ciągle zachodzących w nich zmianach i dobru wszystkich ich uczniów, my, posłowie XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży, ustanawiamy niniejszą uchwałą jednym z najważniejszych dokumentów zawierających podstawowe prawa i obowiązki instytucji demokratycznych w szkołach.

Niniejszy dokument jest zbiorem najistotniejszych zasad działania instytucji demokratycznych, dlatego też dla dobra ogółu i naszych szkół zobowiązujemy się przestrzegać zawartych w nim reguł oraz kierować się nimi w codziennym życiu.

Prawa tu spisane staną się wyznacznikami nieskazitelnego charakteru, patriotyzmu, jedności, równości i sprawiedliwości, jakimi powinni kierować się wszyscy uczniowie polskich szkół.

Apelujemy do wszystkich, aby sumiennie, trwale i sprawiedliwie stosowali się do zasad zawartych w niniejszym dokumencie, tak aby wspólnie pracować nad dobrem społeczności naszych szkół, aby uświetniać ich program nauczania oraz czcić ich tradycję, rozwijać ich kulturę oraz wzbogacać ich historię, by wspólnie dążyć do stworzenia szkoły idealnej, opartej na aktywności jej uczniów.

Art. 1.

Szkolne instytucje demokratyczne skupiają całą społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, pracowników szkolnych, rodziców) oraz w jawny, demokratyczny sposób przedstawiają poglądy szkolnej społeczności i wdrażają je w życie.

Art. 2.

W skład szkolnych instytucji demokratycznych wchodzi w szczególności:

- 1) samorząd uczniowski;
- 2) rada pedagogiczna;
- 3) dyrekcja;
- 4) rada rodziców;
- 5) rada szkoły;
- 6) rzecznik praw ucznia.

Art. 3.

W celu prawnego ugruntowania działalności szkolnych instytucji demokratycznych zaleca się:

- 1) funkcjonowanie na podstawie powszechnie znanego statutu, dostępnego w formie pisemnej dla każdego ucznia szkoły;
- 2) prawne zabezpieczenie środków finansowych na działalność instytucji poprzez posiadanie określonego budżetu;
- 3) przestrzeganie przepisów prawa regulującego działalność instytucji, o których mowa w art. 2.

Art. 4.

W celu zapewnienia przekazu informacji pomiędzy wyżej wymienionymi instytucjami oraz resztą społeczności szkolnej i usprawnienia działania szkolnych instytucji demokratycznych zaleca się:

- 1) istnienie ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami szkolnymi;
- 2) zaangażowanie szerokiej grupy osób, również spoza społeczności szkolnej;
- 3) ustalenie planu działania na początku roku szkolnego;
- 4) wybór członków prezydium instytucji w drodze powszechnego głosowania;
- 5) otwartość instytucji na współpracę;
- 6) klarowny podział obowiązków wewnątrz instytucji.

Art. 5.

1. W celu aktywizacji uczniów w ramach samorządu uczniowskiego zaleca się:

- 1) najbardziej operatywni uczniowie działający społecznie i na rzecz szkoły powinni otrzymać Certyfikat Aktywnego Ucznia jako dokument zaświadczający o ich pracy społecznej, każdy uczeń aktywnie działający w samorządzie uczniowskim zostanie nagrodzony w procesie rekrutacji na studia wyższe dodatkowymi punktami przydzielonymi odpowiednio: 1 rok – 1%, 2 lata – 2%, 3 lata – 3%;
- 2) za aktywny udział w samorządzie uczniowskim podwyższyć ocenę z zachowania;
- 3) ustalenie cyklicznych spotkań samorządu uczniowskiego, by osoby chętne do aktywnego działania bez żadnych przeszkód mogły w nich brać udział;
- 4) określenie wymogów dla kandydata do rady samorządu uczniowskiego, by działalność w nim była wyróżnieniem;
- 5) stworzenie możliwości zgłaszania uczniowskich pomysłów dotyczących życia szkoły, np. w formie skrzynki;

2. Zaleca się zezwolenie na wnioskowanie oraz opiniowanie w sprawie zmiany nauczyciela samorządowi uczniowskiemu oraz zainteresowanej klasie.

3. W celu zmotywowania uczniów do działań nadprogramowych zaleca się wpisywanie punktów bądź uwag, pozytywnych ocen z zachowania za aktywność na rzecz szkoły i lokalnej samorządności:

- 1) do dziennika uwag;
- 2) do dziennika zajęć lekcyjnych;
- 3) na świadectwie.

4. Zaleca się rozpowszechnianie pozytywnej działalności i sukcesów uczniów, np. podczas apeli, pochwałą wszystkich, nawet drobnych osiągnięć.

Art. 6.

1. Samorząd uczniowski oraz rada rodziców powinny mieć prawo do wydawania opinii nt. projektu budżetu szkoły.

2. Zaleca się, aby samorząd uczniowski dostawał środki z budżetu szkoły na działalność. Warto, aby samorząd z opiekunem decydował o ich rozdysponowaniu.

3. Samorząd uczniowski powinien mieć prawo do przyznawania nagród z budżetu szkoły klasom, których uczniowie osiągnęli najlepsze wyniki w nauce oraz współzawodnictwie sportowym i międzyklasowym. Środki te mogą być przeznaczone na potrzeby klasy, np. na dofinansowanie wycieczek lub wyjść do kina.

Art. 7.

1. Zaleca się, aby samorząd uczniowski proponował rodzaj sankcji dla ucznia łamiącego regulamin szkoły.

2. Zaleca się, aby rozważyć stosowanie następujących sankcji:

- 1) ostrzeżenie;
- 2) informacja dla rodzica;
- 3) obniżenie sprawowania;
- 4) odbieranie przywilejów;
- 5) prace społeczne;
- 6) wydalenie ze szkoły.

3. Rekomenduje się, aby samorząd uczniowski współdecydował w sprawie wydalenia ucznia ze szkoły oraz aby rozważyć zebranie samorządu uczniowskiego, rady pedagogicznej, rady rodziców, dyrekcji, w którym każdy organ miałby równy głos.

Art. 8.

1. Rada samorządu uczniowskiego powinna być wybierana w demokratycznych wyborach.

2. Zaleca się podział samorządu uczniowskiego na sekcje.

3. Informacje o działalności samorządu uczniowskiego powinny być dostępne dla wszystkich uczniów.

4. Funkcjonowanie samorządu uczniowskiego powinno być regulowane przez regulamin samorządu uczniowskiego, a także przez odpowiedni przepis w statucie szkoły, który jednak nie może być niezgodny z zapisami ustawy o systemie oświaty lub naruszać prawa samorządu uczniowskiego do ustalania zasad własnej działalności.

5. Przeprowadza się wśród uczniów demokratyczne wybory w celu wyłonienia z rady pedagogicznej nauczyciela opiekuna samorządu uczniowskiego.

Art. 9.

1. W celu polepszenia komunikacji na drodze uczeń – samorząd – nauczyciel zaleca się w szczególności wprowadzenie następujących form informowania o działalności samorządu uczniowskiego:

- 1) zakładka na stronie internetowej szkoły;
- 2) tablica ogłoszeń;
- 3) informacje na portalach społecznościowych;
- 4) droga mailowa;
- 5) gazetka szkolna.

2. Samorząd uczniowski powinien pełnić funkcję łącznika między uczniem, gronem pedagogicznym a dyrekcją.

Art. 10.

1. Zaleca się, aby samorząd uczniowski jako organ opiniotwórczy i doradczy przeprowadzał referenda, sondy, ankiety lub na inne sposoby zdobywał opinie uczniów szkoły w celu konsultacji z wyższymi organami szkolnymi danego projektu realizowanego przez uczniów lub podjętej przez owe organy decyzji bezpośrednio dotyczącej uczniów lub wpływającej na ich szkolne życie.

2. Uczniowie szkoły przez swoich reprezentantów w samorządzie uczniowskim lub na własny wniosek mogą skierować do dyrekcji lub rady pedagogicznej prośbę o zmianę planu zajęć, nauczyciela uczącego, wychowawcy, przedmiotów rozszerzonych oraz ewentualnie podręczników. Wniosek ów powinien być dokładnie rozpatrzony w obecności wnioskodawców.

Art. 11.

1. Każdy uczeń powinien mieć zagwarantowany dostęp do statutu szkoły.
2. Samorząd uczniowski ma prawo do opiniowania projektów zmian w statucie dokonywanych przez radę pedagogiczną. Do właściwej oceny zmian mogą posłużyć mu wyniki referendum przeprowadzonego w szkole.
3. Powinno się uregulować szkolny system oceniania i ilość np. nieprzygotowań ucznia w roku szkolnym.
4. Samorząd uczniowski większością głosów uzyskanych w referendum ma prawo do przedstawienia radzie pedagogicznej projektu zmian w statucie szkoły.

Art. 12.

W celu organizacji wycieczek szkolnych, imprez i projektów zaleca się, aby:

- 1) dyrekcja w porozumieniu z samorządem uczniowskim decydowała o ilości wycieczek w roku szkolnym;
- 2) uczniowie współdecydowali o rodzaju wycieczek (miejscu, celu, sposobie spędzania czasu);
- 3) samorząd uczniowski decydował o przeznaczeniu dofinansowania do wycieczki z pieniędzy przeznaczonych przez radę rodziców;
- 4) samorząd uczniowski w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców ustalał harmonogram imprez szkolnych;
- 5) każdy uczeń miał możliwość indywidualnego bądź grupowego realizowania projektu;
- 6) nauczyciele wspierali ucznia w realizacji jego projektu;
- 7) szkoła udostępniała sprzęt znajdujący się na jej terenie, aby rozwinąć dane zainteresowania ucznia.

Art. 13.

W celu wsparcia inicjatywy uczniowskiej zaleca się, aby:

- 1) uczniowie udzielający się na rzecz szkoły oraz lokalnie byli oddelegowani do tych działań, a nieobecności spowodowane tą działalnością nie były brane pod uwagę przy

wyliczaniu comiesięcznej frekwencji, czyli obecności na zajęciach lekcyjnych, w szczególności dotyczy to:

- a) wolontariuszy,
- b) zawodników sportowych,
- c) przedstawicieli samorządu uczniowskiego,
- d) radnych młodzieżowych,
- e) artystów,
- f) zaangażowanych uczniów (np. w organizację apeli),
- g) uczniów biorących udział w konkursach i olimpiadach;

2) uczniowie mieli możliwość wpływania na zmianę prawa i zasad szkolnych poprzez głosy anonimowe udzielane w ankietach, referendach i petycjach;

3) w momencie, kiedy inicjatywa uczniowska zostaje przegłosowana (w odniesieniu do punktu powyższego), dyrekcja szkoły była zobligowana do jej rozpatrzenia oraz przedstawienia swojego stanowiska i wyciągniętych wniosków samorządowi uczniowskiemu i – jeśli jest zgodna z przepisami prawa – była zobligowana do jej wykonania;

4) wspierać demokrację szkolną poprzez organizowanie cyklicznych spotkań władz lokalnych z instytucjami wewnątrzszkolnymi oraz uczniami.

Art. 14.

1. Priorytetem podczas podejmowania działań samorządu uczniowskiego powinna być współpraca z radą rodziców oraz innymi organami, które mogą być pomocne w pozyskiwaniu środków finansowych oraz elementów niezbędnych do prawidłowego zrealizowania zamierzonych celów.

2. Szkoła powinna nawiązywać współpracę z innymi placówkami oświatowymi, umożliwiając uczniom zdobywanie doświadczeń przydatnych w działalności społecznej.

3. Współpraca z władzami lokalnymi może być dla szkoły możliwością uzyskania wymiernych korzyści, takich jak: honorowy patronat, promocja, dodatkowe fundusze i inne.

Art. 15.

1. Działalność samorządu uczniowskiego powinna być udostępniana i poddana opinii całej społeczności szkolnej poprzez:

- 1) spotkania przedstawicieli poszczególnych klas z członkami samorządu uczniowskiego;
- 2) spotkania samorządu uczniowskiego i rady rodziców.

2. Powołanie dodatkowych organów, które będą reprezentować opinię i rację młodych ludzi w samorządzie uczniowskim, a następnie innym organom młodzieżowym, np. Młodzieżowej Radzie Miasta.

3. Zaleca się wprowadzenie programu wspierania uzdolnień, którego celem nadrzędnym będzie wszechstronny rozwój każdego ucznia, rozpoznawanie, rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i umiejętności uczniów, tworzenie warunków osiągnięcia sukcesów na miarę możliwości każdego z nich oraz promowanie ich na terenie szkoły i w środowisku lokalnym.

Wzywamy uczniów ze szkół wszystkich poziomów, nauczycieli, organy prowadzące oraz wszystkie osoby pracujące z młodzieżą do zapoznania się z niniejszą uchwałą i stosowania się do zawartych w niej zaleceń.